

Leren in vrijheid

“Alles dat werkelijk groots en inspirerend is, is gecreëerd door een individu dat kon werken in vrijheid”

(Albert Einstein)

Schoolgids 2018 - 2019

Voorwoord

Voor u ligt de schoolgids van Libertad. Op dit moment is Libertad een school voor voortgezet onderwijs. Libertad is een particuliere school waar leerlingen de vrijheid hebben om hun eigen leerplan vorm te geven (binnen de kaders van de wetgeving) en hiermee verantwoording leren te nemen voor zichzelf, hun leerweg en hun omgeving. Om dit goed tot stand te kunnen brengen is er enthousiaste coaching van schoolbegeleiders, vakdocenten en ondersteunende vrijwilligers die de leerlingen helpen hun weg te vinden. Er wordt gewerkt middels “natuurlijk leren” en besluitvorming vindt plaats via het sociocratisch organisatiemodel.

Misschien leest u deze gids uit louter interesse, misschien in verband met de schoolkeuze voor uw leerling. We doen ons best een helder beeld te schetsen van de doelstellingen en activiteiten van onze school. Mocht u na het lezen van deze schoolgids meer willen weten, heeft u vragen of opmerkingen, laat het ons weten. Wij stellen uw reacties op prijs en zijn altijd bereid meer toelichting te verschaffen over deze boeiende vorm van onderwijs om leerlingen tot hun recht te laten komen.

Voor de leesbaarheid van deze gids is ervoor gekozen in de hij vorm te schrijven. *Daar waar hij staat kan vanzelfsprekend ook zij gelezen worden.*

1. Libertad, school voor democratisch onderwijs Breda

Libertad is in 2012 gestart met democratisch onderwijs in Breda. Nadat aanvankelijk de Inspectie van het Onderwijs geen erkenning verleende is in 2014 een nieuwe start gemaakt met nieuwe mensen en op een nieuwe locatie. Begin 2015 werd Libertad alsnog erkend.

Bezoekadres: **Doelen 36, 4813 GR Breda**
Telefoon: **06 - 28 30 90 35** (tijdens schooltijden)
E-mail: **info@libertad-breda.nl**
Postadres: **gelijk aan bezoekadres (de postbus is m.i.v. opgeheven)**

Midden in de wijk Princenhage staat dit karakteristieke pand van de voormalige Sint Bernardusschool uit 1932. In 2013 heeft de Brede Sociëteit Princenhage "De Dobbelsteen" (coöperatie U.A.) dit pand van de gemeente Breda overgenomen waarmee het in bezit is van de dorpsgemeenschap. Wij hebben daar een knusse plek op de zolder tot onze beschikking. Sinds jaar en dag benutten diverse Princenhaagse groepen en verenigingen dit gebouw al. Zoals de Hobbyclub en de kinderopvang Kober. Diverse muziekverenigingen en andere groepen repeteren en vergaderen er, waaronder de Dorpsraad. We kunnen ook gebruik maken van diverse andere ruimtes en natuurlijk van de buitenruimte. Deze ruimte wordt mede door de leerlingen zelf ingericht naar eigen wens, een van de manieren waarop ze verantwoording nemen voor hun schoolperiode op Libertad.

Begeleidersteam

Het vaste begeleidersteam bestaat uit Lieneke van der Schoot, Annie van Dongen en Yvonne Vink. Zij werken allen parttime. Kijk op de website voor informatie over hun rooster. Voor alle vakken zijn bevoegde vakdocenten beschikbaar en oproepbaar. Per periode wordt bekeken wie wanneer wordt ingezet. De coördinatietaken worden vervuld door Linda Laene en Lieneke van der Schoot.

1.1 Visie en missie

Onze **missie** is om jongeren een omgeving te bieden waarin zij vanuit eigen behoeften en drijfveren ontdekken en leren. Wij willen de mogelijkheid bieden te ontmoeten, te experimenteren en daardoor persoonlijk en intellectueel te groeien. Wij willen leerlingen leren om zelfstandig te denken.

Volgens onze **visie** is leren een organisch, natuurlijk gebeuren. Het ontstaat vanuit nieuwsgierigheid. School betekende in de Griekse oudheid "vrije ruimte". In die tijd was het een omgeving waarin door ontmoeting en dialoog zichzelf en de wereld gekend werd. Een omgeving die uitnodigde in contact te treden en te verbinden. Leergebieden waren nog niet gescheiden, de wereld werd als een geheel gezien. Dat ideaal willen wij zoveel mogelijk benaderen. Een vrije ruimte waarin op natuurlijke manier geleerd kan worden, van het leven zelf.

We leven in een democratische samenleving die, om goed te functioneren, vereist dat mensen creatief, innovatief en actief zijn in hun gemeenschappen of regio's. Leerlingen die zelfverantwoordelijkheid en democratie op een dagelijkse basis ervaren op school, leren op te komen voor hun gedachten, actief bij te dragen aan kwesties die belangrijk zijn voor hen, problemen op te lossen als een groep, de meningen van anderen te respecteren en bij te dragen aan het succesvolle beheer van hun gemeenschap. Degenen die verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces ontwikkelen effectieve strategieën voor het vinden van creatieve en innovatieve oplossingen voor problemen, en bezitten de nodige instrumenten van een levenslang lerende.

Het is bij wetenschappers al jaren bekend dat *effectief* leren (in tegenstelling tot het memoreren van feiten) alleen kan plaatsvinden in een omgeving die vrij is van angst en stress en alleen wanneer informatie wordt geleerd die relevant en interessant is voor het individu. Aan deze voorwaarden kan het best worden voldaan wanneer leerlingen bevoegd zijn om hun eigen leerproces te sturen, indien nodig met de steun van volwassenen op basis van positieve en adequate feedback en inbreng.

Ook al is deze redenering absoluut geldig, zij mist eigenlijk het meest belangrijkste punt. Leerlingen en jongeren zijn geen producten die ontwikkeld moeten worden in economische of sociale doeleinden, maar volwaardige individuen met het recht om te worden "opgevoed in de geest van de idealen die zijn vastgelegd in het Handvest van de Verenigde Naties, en in het bijzonder in de geest van vrede, waardigheid, verdraagzaamheid, vrijheid, gelijkheid en solidariteit" (Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen en opengesteld voor ondertekening, ratificatie en toetreding door de Algemene Vergadering van resolutie 44/25 van 20 november 1989). Dat omvat de vrijheid voor een intellectuele autonomie, waarbij het kind het recht heeft om zijn eigen educatie vorm te geven.

1.2 Wat is democratisch onderwijs?

“Democratisch onderwijs” is een wereldwijde beweging waarin gestreefd wordt naar een zekere mate van beslissingsbevoegdheid van leerlingen in de organisatie van hun eigen school.

De twee pijlers van democratisch onderwijs zijn:

- A.** zelfgestuurd leren
- B.** een leergemeenschap op basis van gelijkheid en wederzijds respect

Ad. A. Zelfgestuurd leren

Leerlingen in democratische scholen kiezen zelf hoe ze hun schooltijd doorbrengen, welke interesse ze nastreven en hoe ze zich voorbereiden op hun latere leven. Leren kan plaatsvinden in de klas, net als in de conventionele scholen, maar tegelijkertijd bestaat er veel ruimte om op geheel eigen wijze te leren, zoals door zelfstudie, onderzoek via het internet, spelletjes spelen, vrijwilligerswerk doen, projecten maken, musea bezoeken, reizen en gesprekken voeren met vrienden en de staf/begeleiders.

Ad. B. Een leergemeenschap op basis van gelijkheid en wederzijds respect

Volgens de EUDEC (European Democratic Education Community) is de beste omgeving om in te leren een omgeving waarin rechten en meningen worden gerespecteerd.

Democratische scholen hebben schoolvergaderingen (schoolkringen) waarin alle leden van de gemeenschap een gelijke stem hebben, ongeacht leeftijd of status. Leerlingen en docenten kunnen bij elkaar zitten als gelijken om over schoolregels, curricula, projecten en in sommige gevallen over het inhuren van personeel of zelfs over begrotingszaken te discussiëren en te stemmen.

Het resultaat: tolerante, open-minded, verantwoordelijke personen die weten hoe ze hun mening moeten uiten en kunnen luisteren naar die van anderen, die goed opgeleide, actieve burgers voor een moderne democratische samenleving vormen.

We werken hiervoor met het sociocratische organisatiemodel (zie ook bijlage 2). De Sociocratische Kringorganisatie Methode gaat uit van de levensovertuiging dat mensen, jong en oud, ongelijke, unieke personen zijn, die echter bij de besluitvorming gelijkwaardig zijn en er recht op hebben die gelijkwaardigheid te laten gelden en te respecteren. Sociocratie als levenswijze en levensovertuiging sluit aan bij het holisme. Het holisme kent geen meerdere en geen mindere, leerlingen en begeleiders worden met actief respect voor

zichzelf, voor de ander, voor de omgeving en voor de processen behandeld, vanuit een besef dat alles met alles verbonden is en één geheel vormt.

De besluitvorming vindt plaats volgens het *consentbeginsel*. Het consentbeginsel houdt in dat een besluit genomen is, wanneer geen van de aanwezige kringleden een beargumenteerd en overwegend bezwaar heeft tegen het nemen van dat besluit. De leerlingen nemen ook plaats in deze kringen. Het beleid t.a.v. de dagelijkse praktijk, wordt zo in samenwerking en overleg met de leerlingen vormgegeven.

We passen deze sociocratische kijk op het mens-zijn ook toe bij het organiseren van de leerweg van iedere leerling. We beschouwen de leerling als de eigenaar en “de aflezer” van zijn eigen innerlijke ontwikkelingskompas. Daarom richten we het leren zo in dat er een voortdurende afstemming plaats kan vinden tussen de begeleider met zijn bagage en levenservaring en de leerling met zijn eigen zicht op zijn innerlijk kompas.

1.3 Uitgangspunten Libertad

Om het bovenstaande mogelijk te maken hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Geen opgelegde maar uitnodigende leeromgeving

We creëren een inspirerende omgeving (d.m.v. de ruimte, de mensen en het leermateriaal) waarin de leerlingen op basis van vrijheid en vanuit hun intrinsieke motivatie hun eigen leerweg kunnen ontdekken en gaan. In deze vrijheid kunnen alle talenten en kwaliteiten als vanuit een innerlijke vulkaan naar buiten komen.

Vrijheid is geen vrijblijvendheid

Stelregel is: Mijn vrijheid eindigt waar die van de ander begint. De leerlingen ervaren dat we in de wereld steeds met anderen te maken hebben die ook vrij willen zijn. Het zou een onveilige situatie worden als iedereen zomaar doet waar hij zin in heeft. Daarom maken we samen afspraken over waarden en normen en stellen we samen de schoolregels op. Het sociocratisch systeem is daarvoor in onze school de leidraad.

Gelijkwaardigheid is geen gelijkheid

Op onze school zijn leerlingen, begeleiders en ouders gelijkwaardig aan elkaar. Iedereen telt mee en heeft een volwaardige stem in het geheel. Ieders wensen, voorkeuren en verlangens wegen even zwaar. Dat betekent echter niet dat we allemaal gelijk zijn. We waarderen en respecteren ieders eigenheid en “uniek zijn” zodat in respect en vertrouwen ieder zijn eigen vorm en mening kan behouden.

Respect en vertrouwen

Wij laten ieder in zijn waarde, nemen iedereen serieus en luisteren oprecht naar elkaar. De ideeën over hoe leerlingen zich zouden moeten ontwikkelen en waar ze aan zouden moeten voldoen laten we los zodat ze d.m.v. hun zelfsturend vermogen op hun eigen kracht kunnen gaan vertrouwen. Op onze school hechten we belang aan vertrouwen geven en ontvangen.

Gehoord en gezien worden

Wij scheppen de ruimte voor elke leerling om het “uniek zijn” en daarmee de eigenwaarde, eigenwijsheid en eigen liefde tot volle bloei te laten komen. Er wordt gezorgd voor een veilige omgeving waarin de leerlingen worden gewaardeerd om wie ze zijn.

Verantwoordelijkheid

We zijn verantwoordelijk voor onze keuzes. Om verantwoordelijkheid te kunnen nemen leren leerlingen een mening te vormen en beslissingen te nemen. Door het consentbeginsel in de kringen ontstaat verbinding en saamhorigheid om besluiten gezamenlijk te dragen.

1.4 Maatschappelijke relevantie

De situatie binnen onze school heeft veel overeenkomsten met het dagelijks leven in de maatschappij: de groep bestaat uit verschillende mensen met verschillende leeftijden en met verschillende interesses. Door de manier van leren/leven met elkaar voelen leerlingen zich gewaardeerd om wie ze zijn, leren ze wat ze zelf belangrijk vinden en hoe ze met problemen om moeten gaan. Het zijn krachtige mensen die zelfvertrouwen hebben en initiatief durven nemen.

Door de keuzes die de leerlingen maken, leren ze dat hun eigen acties gevolgen hebben en leren ze daar bewust mee om te gaan. Ze worden direct geconfronteerd met de gevolgen van het eigen handelen. Dit leidt tot verantwoordelijkheidsgevoel en het besef dat iedereen zelf kan bijdragen aan de leefbaarheid van de maatschappij.

2. Het onderwijs

2.1 De inrichting van het onderwijs

Het onderwijs is zodanig ingericht dat het de voorwaarden creëert waarbinnen een leerling de vrijheid heeft om de eigen ontwikkeling vorm te geven. De inrichting van het onderwijs is dienstbaar, is er op gericht dat leerlingen streef- en leerdoelen kunnen bereiken. Ondanks het feit dat leerlingen dezelfde ontwikkelingsfasen doorlopen, met daarin aanwezige belangstellingsaccenten, is geen leerling gelijk aan een andere leerling. Leerlingen verschillen in ervaring, in tempo, in uithoudingsvermogen, in aanleg en karakter. Basisvaardigheden als argumenteren, converseren, taalvaardigheid en rekenvaardigheid zijn onmisbaar voor het functioneren binnen de democratische structuur waarop de schoolorganisatie gestoeld is.

Reflectie op gedrag, aanvaarding van autoriteit en bewustwording van verantwoordelijkheid, zijn processen waar alle leden van de schoolgemeenschap (leerlingen en begeleiders) mee in aanraking komen.

Op deze punten volgen de begeleiders voortdurend en intensief de ontwikkeling van de leerlingen. De structuur vraagt hierin een aperte en authentieke gelijkwaardige houding van alle leden van de gemeenschap. Van de volwassenen naar leerlingen, van oudere leerlingen naar jongere leerlingen, van jongens naar meisjes en omgekeerd en van diverse culturen, etnische en religieuze achtergronden jegens elkaar.

De leergebieden waarin de leerlingen actief zijn:

1. Communicatie
2. Nederlandse taal en moderne vreemde talen
3. Rekenen en Wiskunde
4. Beweging
5. Mens en Natuur; biologie, natuurkunde, scheikunde, gezondheid, milieu en omgeving
6. Mens en maatschappij; geschiedenis, economie, aardrijkskunde, maatschappijleer, samenleving en deelname aan de kringen (de minimaatschappij) van de school.
7. Kunstzinnige vorming; drama, textiele, muzische en beeldende vorming
8. Handvaardigheid en techniek, (waaronder informatica)
9. Kengebieden als filosofie, horeca enzovoort

Kerdoelen

Het onderwijsaanbod dekt de kerndoelen die het Ministerie van Onderwijs heeft vastgelegd voor het voortgezet onderwijs. We willen bovendien een toevoeging realiseren op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. We leggen daarbij het accent op ontwikkeling van inzicht door de leerlingen in de relatie met zichzelf en met anderen.

We benaderen de verschillende leergebieden in hun natuurlijke samenhang. De hoofdtaak van de begeleiders is een rijk onderwijsaanbod te creëren, waarin veel uitdaging voor leerlingen zit en voldoende stimulans voor de ontwikkeling op alle leergebieden. In de organisatie van het onderwijsaanbod staat flexibiliteit voorop, juist omdat de interesses en leervoorkeuren van de leerlingen centraal staan.

De kerndoelen worden gerealiseerd, maar de manier waarop dit gebeurt, is anders. Het gaat om het leren van leerlingen op eigen initiatief en op uitnodiging van begeleiders en medeleerlingen, vanuit de natuurlijke leergierigheid die leerlingen eigen is.

Staatsexamen

Iedere leerling kan naar eigen behoefte en in eigen tempo toewerken naar een staatsexamen. Naast de begeleiding van de coach op school kan gewerkt worden met leermethoden in boekvorm en op internet, of met materiaal van het NHA waar vaste vakleraren het leerproces van de leerlingen beoordelen en monitoren. Bovendien maken we gebruik van onze vaste pool van bevoegde 1^e- en 2^e-graads docenten die op regelmatige basis, in overleg met de leerlingen, worden ingezet om les te geven op school en leerlingen te coachen en

stimuleren in hun ontwikkeling.

2.2 Het democratisch proces en burgerschap

Leerlingen zijn betrokken bij het democratisch proces middels de sociocratische kringenorganisatie. De belangrijkste kring is de Schoolkring, waarin leerlingen beslissend zijn over hun eigen leer- en ontwikkelweg. Daarnaast zijn zij mede beslissend over collectieve leer- en ontwikkelwegen en over de collectieve leer- en ontwikkelomgeving.

Wij onderschrijven het belang van de door de overheid voorgeschreven kerndoelen voor het (basis en voortgezet) onderwijs. Kerndoelen zijn voortgekomen uit wat je als mens nodig hebt om te kunnen functioneren in de maatschappij. Mensen willen graag datgene leren wat ze nodig hebben. Burgerschap en sociale integratie leer je in de maatschappij zelf. Onze schoolgemeenschap is gevormd rondom de democratische principes van de maatschappij en vormt een minimaatschappij.

Leerlingen van alle culturen, elke geloofs- of levensovertuiging zijn welkom om lid te worden van deze leergemeenschap. Verder wil de school de mondigheid en de reikwijdte van de invloed van leerlingen laten ervaren door hen zelf in de schoolkring de school mee te laten besturen. Ze leren hiermee oefenen met het nemen van verantwoordelijkheid als voorbereiding op daadwerkelijk burgerschap.

De school houdt niet op bij het hek omdat de echte maatschappij en het leven in het gezin de rest van het totale leren verzorgen. Wij proberen zowel de wereld buiten de school 'binnen te halen' als 'de wereld buiten de school' te benutten. Wij willen nadrukkelijk onderdeel zijn van de gemeente waartoe wij behoren. Indien vanuit de gemeente activiteiten worden georganiseerd ter bevordering van het welzijn van de burgers, kunnen wij participeren en de school organiseert excursies buiten de school.

2.3 Multiculturele samenleving

Bij cultuur gaat het niet alleen om afkomst (of huidskleur), maar ook om taal, godsdienst, waarden, gewoonten en normen. Libertad onderstreept het belang van de verschillen die op cultureel gebied in de samenleving aanwezig zijn. 'De samenleving' is een breed begrip, maar je voorbereiden op verschillen kan ook in het klein. Als wij de verschillen tussen leerlingen accepteren en hen niet willen veranderen in iets wat ze niet vanuit zichzelf zijn, zullen zij de verschillen tussen hen zelf en andere mensen ook accepteren en anderen niet willen veranderen. Wij zien dit als de beste voorbereiding die ze kunnen krijgen op een multiculturele samenleving. Leerlingen krijgen de ruimte om hun eigen pad te volgen en een ontwikkeling door te maken zoals het goed is voor hen zelf. Zowel tijdens de meer informele gesprekken als tijdens de formele lessen komt het ontstaan en de betekenis van onze multiculturele samenleving aan de orde. Qua richting zijn wij een algemeen bijzondere school. Er worden geen leerlingen op de school geweigerd op grond van hun geloofs- of levensovertuiging. Discriminatie wordt niet getolereerd. Niet op geslacht, noch op huidskleur, seksuele geaardheid, opvattingen of 'gewoonten'.

2.4 Leerlingvolgsysteem

De ontwikkeling en voortgang van de leerlingen wordt goed gevolgd. De leerling staat centraal en niet een methode of systeem. In het verleden is gewerkt met een leerlingvolgsysteem dat ontworpen was voor het democratisch onderwijs. Omdat dit systeem toch niet helemaal aan onze behoefte voldeed hebben we dat losgelaten. De ontwikkeling van de leerlingen wordt vastgelegd in de verslagen van coachgesprekken en is daardoor inzichtelijk voor de leerlingen zelf, hun ouders en begeleiders en ook de onderwijsinspectie.

Specialisten als een therapeut of orthopedagoog kunnen in het kader van begeleiding van de leerling toegang krijgen tot relevante informatie omtrent de ontwikkeling van die leerling. Verslagen van gesprekken met de leerling, ouder(s) en andere betrokkenen worden opgeslagen.

3. Begeleiding

3.1 Pedagogisch klimaat

Libertad streeft ernaar een pedagogisch klimaat te scheppen dat recht doet aan de filosofische en pedagogische visie en het onderwijsdoel dat zij zich stelt. Alle leerlingen en alle begeleiders zijn vrij om met elkaar te interacteren. Er is geen sprake van gedwongen interactie in het kader van formeel leren. Er zijn geen vastgestelde groepen of klassen. De school legt een grote nadruk op het waarborgen van de lichamelijke en emotionele veiligheid van de leerlingen. Er is gelijkwaardigheid tussen alle individuen binnen de school. De democratische structuur met sociocratische besluitvorming, met als kern de Schoolkring, leert leerlingen van jongs af aan wat de rechten en plichten zijn in een democratische maatschappij. Er worden alleen toetsen afgenomen op verzoek van de leerling zelf. De leervorderingen worden op basis van zelfevaluatie (of op verzoek van de leerling door anderen) gecontroleerd en geëvalueerd. Iedere leerling krijgt het volle vertrouwen dat hij/zij datgene zal leren wat hij nodig heeft om een volwaardige plaats in de maatschappij in te nemen. Er is sprake van een geïntegreerd curriculum: leren en leven zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar en met alle activiteiten die plaatsvinden binnen de school.

3.2 Didactisch handelen

Het didactisch handelen wordt gekenmerkt door samen leren, individuele aandacht, het stimuleren van zelfvertrouwen en variatie in werkvormen. Het didactisch handelen sluit zoveel mogelijk aan bij iedere leerling, uitgaande van de (leer)mogelijkheden van betreffende leerling. De begeleiders en gastdocenten houden hierbij rekening met persoonlijke leerstijl en cognitieve, sociale, affectieve en motorische vaardigheden. Het didactisch handelen is vraaggericht ter ondersteuning van de zelfsturing van de leerling. Hierbij dient een effectieve interactie met en observatie van de leerlingen als basis van het didactisch handelen. Zo wordt gegarandeerd dat individuele hulpvragen van leerlingen worden gesignaleerd en optimale hulp en begeleiding wordt geboden.

3.3 Leertijd

In onze visie is leren geen geïsoleerd proces, maar gaat het de hele dag door. 'Leer- en ontwikkeltijd' is op Libertad: de tijd dat een leerling op school aanwezig is en wordt uitgedaagd deel te nemen aan het schoolproces, door leeractiviteiten, formele en informele lessen, discussie, dialoog, lezen, spelen, ICT etc. De leertijd bestrijkt op onze school zodoende de gehele dag.

3.4 Begeleiders

Libertad biedt leerlingen de mogelijkheid om bij verdieping in een bepaald onderwerp, een 'specialist' uit te nodigen voor kennisoverdracht. Libertad wil een zo breed mogelijk palet aan professionele kennis en deskundigheden aan zich binden. Naast de vaste bevoegde begeleiders biedt de school ondersteuning middels gastdocenten en deskundigen en in kennis en vaardigheden op allerlei gebied.

3.5 Mentor begeleiding

Iedere leerling kiest uit de beschikbare begeleiders een eigen mentor. De mentor heeft maandelijks of vaker coachingsgesprekken met de leerling en beiden registreren de voortgang van het leerproces. In principe is de mentor voor de ouders de eerst aan te spreken persoon.

4. Praktische informatie

4.1 Schooltijden

In het vorige schooljaar is een systeem van flexibele schooltijden in gebruik genomen. Doel daarvan is de leerlingen meer flexibiliteit en eigen verantwoordelijkheid te geven in het realiseren van schooltijden. De school is op schooldagen (ma-di-do-vr) geopend van 8.30 tot 16.00 uur. Elke leerling moet wekelijks 24 uur schooltijd realiseren. Aanwezigheid elders, zoals bv. op een stageadres of een activiteit buiten de school, telt uiteraard mee. Hiertoe kunnen individuele afspraken worden gemaakt tussen leerling en coach. De afspraak is dat de leerlingen zelf hun aankomst- en vertrektijden registreren. Per periode worden leerlingen (administrateurs) aangewezen om de registratie en de gerealiseerde uren te controleren. Wanneer een leerling niet aan de norm voldoet wordt dit door de administrateurs gesignaleerd en in de bemiddelingskring (BMK) gebracht.

4.2 Ziekte / verzuim

Indien de leerling vanwege ziekte of een andere geldige reden niet naar school kan komen meldt één van de ouders de leerling vóór 9:00 uur op 06 - 28 30 90 35 af. Buiten schooltijden kan een voicemailbericht ingesproken worden. Indien een leerling niet afgemeld is door één van de ouders en niet op tijd op school is, wordt eerst contact opgenomen met de leerling. Als de leerling dan nog niet op school verschijnt, wordt contact opgenomen met de ouders.

4.3 Studiedagen

In verband met de investering in de ontwikkeling van de begeleiders en de school als organisatie vinden regelmatig studiedagen plaats. Deze vinden doorgaans plaats buiten schooltijd.

4.4 Vakanties en vrije dagen

Het vakantierooster komt in principe overeen met dat van andere scholen in de regio. Het wordt gepubliceerd op de website van de school.

4.5 Aannameprocedure

We investeren graag in een goede kennismaking. Het aannameproces van nieuwe leerlingen bestaat uit de volgende stappen:

1. Kennismaken

Vaak zal een informele informatiekring een eerste kennismaking zijn met de school. bij interesse kan de leerling een dag meemaken op Libertad. Vervolgens zal een intakegesprek worden gepland waarbij de leerling en ouders aanwezig zullen zijn. Tijdens dit intakegesprek wordt de ontwikkeling van het leerling uitgebreid besproken, zowel thuis als op een eventueel vorige school en worden wederzijdse verwachtingen met elkaar doorgenomen. Er wordt verwacht dat ouders en leerling zich hebben ingelezen in democratisch onderwijs. De kosten van de kennismakingsdag en intake bedragen € 50,-

2. Wennen

Wij hanteren een eerste wenperiode van 4 dagen, verdeeld over alle weekdays in een periode van maximaal 2 weken. De sfeer op school en de (sociale en fysieke) veiligheid zijn essentiële voorwaarden voor het natuurlijk leren op Libertad. Wij vinden het dan ook belangrijk dat nieuwe leerlingen op een natuurlijke manier worden opgenomen in de groep. Ieder leerling went op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. De wenperiode wordt daarom altijd in overleg ingevuld. In een ingelaste schoolkring vindt besluitvorming plaats of iedereen consent is om met elkaar verder te gaan. De wenperiode eindigt met een evaluatiegesprek met ouders en leerling. De kosten voor de 4-daagse wenperiode bedragen € 80,-

3. Inschrijven

Als ouders, leerling en de schoolkring van Libertad na de wenperiode allemaal voor definitieve aanname kiezen, melden de ouders hun leerling aan via het inschrijfformulier. Hierbij worden de ouders en de leerling ook nadrukkelijk gevraagd de uitgangspunten van Libertad te onderschrijven en een jaarcontract met de school te ondertekenen.

4. Definitieve aanname

Als het inschrijfformulier en contract zijn ondertekend en de betalingen zijn voldaan, is de aanname definitief en wordt de leerling volgens de ingeschreven op Libertad.

4.6 Aanmelden / afmelden

U kunt uw kind iedere maand aanmelden. De belangrijkste criteria voor aanname zijn:

- dat de leerling het echt wil en zelf kiest
- dat (beide) ouders volledig achter het democratisch concept van de school staan
- dat de school een veilige plek is en blijft voor alle leerlingen.

4.7 Afspraken

Op Libertad worden beslissingen genomen op een sociocratische wijze. Afspraken worden dus met elkaar gemaakt, bijgesteld en weer geschrapt. De structuur kan daardoor mee veranderen met de veranderingen in de groep. Duidelijkheid wordt geboden door de persoonlijke grenzen duidelijk aan te geven. In deze benadering word je gedwongen om goed naar jezelf te kijken en helder te verwoorden wat je wel en niet wilt. Er is één belangrijke basisregel op Libertad:

'Je vrijheid houdt op waar de grenzen van een ander beginnen.'

Uiteraard zijn er afspraken als consequentie van het aantal leerlingen, de inrichting van de verschillende ruimtes, het budget en de wettelijke bepalingen vanuit de overheid.

Leerlingen en begeleiders zien erop toe dat bovenstaande regel en de daaruit voortkomende afspraken nageleefd worden.

4.8 Ouderbijdrage

Een schoolgaande leerling kost ongeveer € 10.000 per jaar. Libertad is een particuliere school en ontvangt (nog) geen overheidsfinanciering. Dit vraagt een investering van ouders en ook van begeleiders en vakdocenten.

Begeleiders en vakdocenten ontvangen geen salaris maar een onkostenvergoeding.

Ouders betalen per leerling: **€ 3.600,- per jaar**, in 12 termijnen van € 300,-, te voldoen per 1^e van de maand. Er wordt een eenmalige borg van € 300,- gevraagd.

De bijdragen kunnen gestort worden op de rekening van stichting Libertad Breda NL03 TRIO 0254 7701 93

Er zijn een aantal kortingsregelingen:

- Voor de tweede leerling uit hetzelfde gezin geldt een korting van € 300,- per jaar, voor de derde leerling € 600,- per jaar. Vanaf de vierde leerling hoeft niet meer te worden betaald.
- Bij vooruitbetaling per kwartaal betaalt u € 875,- per kwartaal (korting van € 100,- op jaarbasis)
- Bij vooruitbetaling voor een heel schooljaar geldt een korting van € 150,-.

4.9 Verzekering en aansprakelijkheid

Er is een collectieve aansprakelijkheidsverzekering afgesloten voor leerlingen, begeleiders en bezoekers. Dit neemt niet weg dat ouders altijd aansprakelijk zijn voor hun kinderen. Zelf aan eigen kleding, fietsen en dergelijke toegebrachte schade is voor rekening van de ouders. Omdat de ouders de schade die hun kind bij anderen aanricht meestal zelf moeten vergoeden, raden wij hen aan een goede aansprakelijkheidsverzekering met voldoende dekking af te sluiten. Leerlingen die meekomen en/of meedoen en die niet bij onze school als leerling ingeschreven staan vallen voor de verzekering niet onder de verantwoordelijkheid van de school en dus kan er nimmer een beroep gedaan worden op enige verzekering van de school.

4.10 Klachtenregeling

Per 1 augustus 1998 is het klachtenrecht voor ouders wettelijk geregeld. Klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen, al dan niet door middel van een van de kringen, in onderling overleg tussen ouders (Ouderkring), leerlingen (Schoolkring), begeleiders (Begeleiderskring) en bestuur (topkring) op een juiste wijze worden afgehandeld. Indien dit echter niet mogelijk is, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de klachtenregeling (zie hiervoor ook de website).

Klachten worden schriftelijk ingediend bij het bestuur t.a.v. de voorzitter (voorzitter@libertad-breda.nl). De klager geeft daarbij duidelijk aan dat het om een klacht gaat en geeft een adequate omschrijving van de klacht, voorzien van alle relevante informatie.

De voorzitter beoordeelt of hij ten aanzien van alle betrokken partijen een onafhankelijke positie inneemt. Zo niet, dan draagt hij de behandeling over aan een bestuurslid, de coördinator of een extern vertrouwenspersoon. De voorzitter informeert de klager zo snel mogelijk na ontvangst van de klacht schriftelijk over de verdere procedure.

De voorzitter, of zijn plaatsvervanger in deze, zoekt een onafhankelijke en deskundige tweede behandelaar. Dit tweetal vormt zich een zo compleet mogelijk beeld van het onderwerp van de klacht door de alle betrokken partijen te horen. Zij laten zich, indien daar aanleiding toe is, bijstaan door een terzake deskundige. Na een zorgvuldige afweging van alle beschikbare informatie vormt het tweetal zich een oordeel en doet indien mogelijk en relevant een voorstel tot een oplossing.

De procedure wordt binnen een redelijke termijn afgehandeld (richtlijn 1 maand) en betrokken partijen worden schriftelijk op de hoogte gehouden van het verloop van de procedure.

4.11 Kwaliteitsbeleid

Onder kwaliteit verstaan we het waarmaken van wat we in onze doelstellingen beschrijven en het adequaat kunnen bijsturen als we merken dat we in dit opzicht in gebreke blijven. Om onze doelen te bereiken gaat het om de kwaliteit op de volgende gebieden:

- de organisatie van de school als geheel;
- het primaire proces, het faciliteren van de ontwikkeling van de leerlingen en het onderwijzen

(‘samenwijzen’) van de leerlingen;

- het personeelsbeleid;
- het beleid t.a.v. de middelen, de behuizing en de financiën;
- het p.r.-beleid.

In het jaarverslag wordt jaarlijks verantwoording afgelegd aan de Schoolkring en aan de Ouderkring.

Libertad is nog volop in ontwikkeling. Beleid zal daarom steeds bijgesteld worden volgens nieuwe inzichten. Op onze website worden vernieuwingen en veranderingen aangegeven en daarmee blijft de informatie, voor zover mogelijk, up to date. We hopen dat we hiermee een goed beeld van onze school hebben gegeven. Enkele veel gestelde vragen beantwoorden we in bijlage 1. Mocht u nog andere vragen hebben dan zijn we graag bereid daar antwoord op te geven.

Bijlage 1: Veel gestelde vragen over democratisch onderwijs

Wat is het verschil met het traditionele vernieuwingsonderwijs, zoals Montessori, de Vrije school, Jenaplan en Freinet?

Het grootste verschil is naar ons idee dat het traditionele vernieuwingsonderwijs zijn visie vertaalt naar een eenduidige structuur voor iedereen, hoe en wie je ook bent. Iedereen volgt een zelfde 'programma'. Op Libertad heeft iedere leerling zijn eigen 'programma' om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Op Libertad worden leerlingen niet vergeleken met anderen maar met zichzelf. Om dat te kunnen realiseren, maken wij gebruik van de vijf kerninnovaties die ook gelden voor leerwingscholen:

1. Leerlingen kiezen wat, hoe, met wie en op welk moment ze iets willen leren, vanuit hun eigen interesse. Ieder volgt zijn eigen ontwikkelingsweg. Leren vindt plaats in formele en informele situaties, in grote groepen, kleine groepen of individueel.
2. De school bestaat uit een groep van verschillende leeftijden. De dynamiek tussen leerlingen van verschillende leeftijden die met en van elkaar leren, van menselijke relaties tot wiskunde is de kracht van deze innovatie. Het aanbod van kennis, inzichten en ideeën komt vanuit de hele groep en biedt een zeer rijke omgeving vol mogelijkheden.
3. Er zijn mogelijkheden voor verschillende activiteiten. De inrichting van de school zal kunnen veranderen, aangepast aan de behoefte van de leerlingen, zodat de omgeving uitnodigend blijft.
4. De activiteiten ontstaan vanuit het initiatief van zowel leerlingen als begeleiders. Iedereen doet die dingen die hem/haar inspireren en werkt vanuit zijn/haar eigen enthousiasme. Zo inspireer je elkaar.
5. De school wordt bestuurd door begeleiders, leerlingen en ouders samen. Leerlingen en volwassenen delen de zorg voor elkaar en hun omgeving en voor de kwaliteit van het leven met elkaar. Zo nodig worden er regels met elkaar gemaakt, bijgesteld en geschrapt. Bij de besluitvorming telt iedere stem: sociocratie.

Leerlingen hebben behoefte aan grenzen en structuur, bieden jullie dat wel?

De behoefte aan grenzen en structuur komt voort uit de behoefte aan overzicht, veiligheid en duidelijkheid. De structuur is het middel, niet het doel. Een opgelegde structuur kan botsen met de individuele behoefte of zo star zijn dat de structuur boven de mens gesteld wordt. Op Libertad hebben we de basisregel: ***Jouw vrijheid houdt op waar de grenzen van de ander beginnen***. Afspraken die daaruit voortkomen, worden bij ons met elkaar gemaakt, bijgesteld en ook weer geschrapt. De structuur kan daardoor mee veranderen met de veranderingen in de groep. Duidelijkheid wordt geboden door de persoonlijke grenzen duidelijk aan te geven. In deze benadering word je gedwongen om goed naar jezelf te kijken en helder te verwoorden wat je wel en niet wilt. Het is aan een ieder om dit te doen. Het is de taak van de begeleiders om actief te luisteren naar de leerlingen en hen te ondersteunen in het aangeven van de eigen grenzen en het luisteren naar anderen. Leerlingen maken hun eigen structuur. Als een leerling biologies wil, maakt hij een afspraak met die persoon van wie hij les wil krijgen, op welke dag en om welke tijd. Dit duurt tot zolang het interessant blijft voor beide partijen: de leerling en de leraar. Als het niet meer interessant is, voldoet de gevormde structuur niet meer, en ontstaat er iets nieuws.

Leren leerlingen op Libertad waarden en normen?

Leerlingen leren bij ons waarden en normen. Het gaat bij ons echter niet om de waarden en normen op zich. Het gaat bij ons om wat werkt wél en wat werkt niet? Daarom kijken we in eerste instantie naar onszelf: hoe gaan wij als volwassenen met elkaar en met de leerlingen om? De leerlingen nemen ons voorbeeld over. Als wij willen dat de leerlingen open en eerlijk zijn, naar elkaar luisteren en samenwerken, moeten wij in de eerste plaats zorgen dat wij zelf open en eerlijk zijn, naar elkaar en de leerlingen luisteren en samenwerken. School is bij uitstek de plek om je waarden bewust te worden, ermee te experimenteren en ze te leren leven, gewoon

iedere dag, elk moment. Begeleiders zijn daarbij onontbeerlijk in het proces van waardeverkenning. Hun professionele afstand t.o.v. leerlingen stelt hun in staat de leerlingen in alle vrijheid hun waarden te laten onderzoeken en te laten ervaren. Leerlingen krijgen zo de kans hun blik te verruimen en bepaalde patronen en vooroordelen die soms al generaties lang binnen gezinnen worden doorgegeven, te doorbreken. Bovendien kan de school de ouders ondersteunen om leerlingen hun persoonlijke en sociale verantwoordelijkheden te leren begrijpen en ontwikkelen.

Als je ergens voor kiest, neem je dan de minder leuke dingen erbij en neem je daar dan dus de verantwoordelijkheid voor? Of kijk je naar een oplossing waardoor je die dingen niet hoeft te doen (door bijvoorbeeld een taak te ruilen met iemand anders), of zorg je dat de minder leuke dingen wel leuk worden? Leerlingen leren bij ons om hun eigen leven vorm te geven en te kijken naar de mogelijkheden.

Kiezen leerlingen niet steeds de gemakkelijkste weg?

Op Libertad hebben leerlingen de vrijheid om hun eigen activiteiten te bepalen. Je gaat die activiteit doen die jou het meest oplevert. Meestal zijn dit juist activiteiten waar je nog niet goed in bent en die je moet kunnen om verder te komen of waar je last van hebt omdat je ze nog niet kunt. We zien keer op keer met welke intensiteit leerlingen zichzelf verder willen ontwikkelen. Leerlingen stellen hun eigen uitdagingen en hebben er plezier in een stap verder te komen. Discipline en doorzettingsvermogen zijn er vanzelf als het doel bekend is en als het iets oplevert.

Is deze vorm van onderwijs voor ieder leerling geschikt?

Deze manier is geschikt voor ieder leerling met ouders die achter onze opvatting van leren staan, zoals geldt voor iedere vorm van onderwijs. De basisprincipes van onze school gelden voor iedereen: je geaccepteerd en gewaardeerd voelen, invloed hebben op je eigen situatie, structuur aan kunnen brengen, duidelijkheid en mogelijkheden hebben om te groeien. Wij hebben dit onderwijs op deze manier vorm gegeven en of die vorm voor iedere leerling geschikt is, zal moeten blijken. Het is goed dat er ook scholen zijn die op een andere manier met onderwijs omgaan, zodat ouders en kinderen de school kunnen kiezen die bij hen past.

Wat doet deze school voor leerlingen met leerproblemen?

Iets wat een leerprobleem genoemd wordt zien wij in de eerste plaats als een probleem van de omgeving, niet van de leerling zelf. Veel 'leerproblemen' ontstaan door druk van buitenaf, door een omgeving die niet past bij de behoeftes van de leerling, doordat de leerling niet kan leren op zijn eigen manier. De leerling moet passen in een systeem dat door anderen is bedacht, op een moment dat en op een manier die anderen bepaald hebben. Uit de jarenlange praktijk in het buitenland –en inmiddels ook in Nederland- blijkt dat veel 'leerproblemen' die leerlingen in aanleg wel hebben, niet tot uiting komen in een benadering waarin leerlingen veel zelf kunnen bepalen. Bij veel democratische scholen blijkt het aantal 'problemen' en klachten omtrent gedrag, hoofd- en buikpijn af te nemen.

Mocht de omgeving niet passen bij de behoefte van de leerling, dan zullen we kijken wat we kunnen doen om de omgeving te veranderen zodat deze wel aan de behoefte van de leerling kan voldoen, binnen óf buiten Libertad. Daarnaast willen wij ons vooral richten op wat de leerling wél kan. We willen kijken naar de mogelijkheden, zodat de leerling vertrouwen in zichzelf en de ander blijft houden. Mocht een leerling vanwege onvermogen niet kunnen leren (wat in de praktijk overigens nog niet is voorgekomen) kunnen we kijken, in overleg met de leerling, welke hulp en ondersteuning hij hierbij kan en wil gebruiken

Is er iets bekend over leerlingen die deze vorm van onderwijs hebben gehad?

In landen waar democratisch onderwijs al veel langer bestaat, is er veel bekend over leerlingen die dit type onderwijs genoten hebben. De Sudbury Valley School in Boston heeft onderzoek gedaan naar wat er van de jongeren terecht is gekomen na hun achttiende. Als ze zich aanmelden bij een vervolgopleiding – welk niveau dan ook- blijkt dat ze met open armen ontvangen worden. Het blijkt eerder voordelig te zijn om van een democratische school te komen. Ze weten waar ze voor kiezen, ze zijn verantwoordelijk en zeer gemotiveerd.

Anderen zijn direct aan het werk gegaan. Zij zijn terecht gekomen in allerlei soorten beroepen zoals manager, automonteur, musicus, kunstenaar, handelaar, ingenieur, ontwerper.

Dezelfde ervaringen gelden voor de ex-leerlingen van de Pestalozzi-school in Ecuador. De overgang naar de maatschappij buiten de school werd niet als probleem ervaren: "De anderen van andere scholen hadden heel veel uit het hoofd geleerd, maar ik heb geleerd de ondernemer van mijn eigen leven te zijn." De overgang van een school waar je kon doen wat je wou, naar het werk met zijn regels en eisen bleek ook geen probleem:

"Mijn vrijheidsgevoel is zo sterk dat ik het ervaar als een inwendige ruimte waarin ik vrij ben - ook als ik op mijn werk onder grote druk sta of te maken heb met een onaangename baas. En verder kan ik het goed vinden met mijn collega's. Ik vind het niet moeilijk grenzen te stellen zonder anderen te beledigen."

Het blijkt in de praktijk overduidelijk dat een dergelijke vorm van onderwijs geen negatieve invloed heeft op de mogelijkheden die je in de maatschappij hebt. En leerlingen konden genieten van een leertijd in vrijheid, respect en vertrouwen.

Bijlage 2. Sociocratische besluitvorming

Sociocratische besluitvorming

De school wordt bestuurd door begeleiders, leerlingen en ouders samen. Leerlingen en volwassenen delen de zorg voor elkaar en hun omgeving en voor de kwaliteit van het leven met elkaar.

Bij de besluitvorming telt iedere stem: Sociocratie.

Sociocratie is een bestuursvorm die uitgaat van gelijkwaardigheid van individuen. De naam komt van de Latijnse en Griekse woorden socius=medemens en κρατειν=regeren, en betekent zoveel als de medemens regeert. Die gelijkwaardigheid komt tot uiting in het principe dat een besluit alleen genomen kan worden wanneer alle aanwezigen geen overwegend beargumenteerd bezwaar hebben tegen het nemen van dat besluit. Dit principe wordt het consentbeginsel genoemd.

Draagkracht

Op deze manier hoeft er niet gestreden te worden om gehoord te worden, waardoor er ruimte ontstaat om echt naar elkaar te luisteren en naar oplossingen te kijken. Alle kennis en inzichten komen daarmee aan bod. De besluiten die genomen worden, hebben daarom een enorme draagkracht.

Dit betekent niet dat iedereen overal over meebeslist. Ieder beslist over het terrein waarover hij/zij iets te zeggen heeft. Ook beslist niet iedereen mee over de uitvoering van alles. Je geeft je vertrouwen aan de gekozen personen die de dingen regelen zoals het voor de school, of binnen de bepaalde taak goed is. De uitvoering is aan hen.

Kringen

Zowel leerlingen, begeleiders als ouders kunnen hun kennis, ideeën en ervaringen inbrengen om de school levend te houden. De organisatie is opgebouwd uit verschillende kringen: groepen die ieder een eigen doel, beslissingsgebied en verantwoordelijkheid hebben. Zo kunnen er naar behoefte van de groep steeds nieuwe kringen ontstaan. Vaste kringen zijn de schoolkring, de begeleiderskring, de ouderkring en de topkring.

De schoolkring

Leerlingen en begeleiders komen wekelijks op een vast tijdstip bij elkaar. De kring vormt de basis van de school en zorgt ervoor dat iedereen op school veilig en prettig kan leren, spelen, leven en werken door het maken en handhaven van afspraken binnen de school. Daarnaast kun je in de schoolkring iets vertellen over een project dat je wilt starten en kijken of er mensen zijn die met je mee willen doen aan een activiteit.

In de Schoolkring gelden alle stemmen, of die nou van een 14-jarige of van een 40-jarige is. Iedereen mag nieuwe plannen indienen, verandering van bestaande regels voorstellen, of zeggen wat er beter kan. Besluiten worden genomen volgens het sociocratisch principe.

De begeleiderskring

De vaste begeleiders hebben iedere maand een studiedag. Zij bespreken dan de kwaliteit van de begeleiding van de leerlingen en de kwaliteit van de school als organisatie. Hieruit komen o.a. weer nieuwe voorstellen voor de schoolkring en topkring voort. Ze komen wekelijks bij elkaar.

Een mogelijke aanvullende kring voor de begeleiderskring: *de kenniskring*. Leden van de kenniskring onderhouden contacten met iedereen die zijn/haar kennis/vaardigheden wil delen met de leerlingen, begeleiders en ouders van Libertad.

De ouderkring

De ouderkring komt 2-maandelijks bij elkaar en wordt door ouders geïnitieerd en vorm gegeven. Er vindt uitwisseling van informatie en ervaringen plaats over de gang van zaken in de school.

De topkring

De topkring regelt schooloverstijgende zaken, zoals de financiën en is eindverantwoordelijk voor de bewaking van het Natuurlijk Leren concept. Zij streeft ernaar om zoveel mogelijk zaken binnen de school door de schoolkring te laten regelen. Daarnaast zorgt de topkring ervoor dat er aan de voorwaarden wordt voldaan zodat de leerlingen hun eigen school kunnen creëren. Omdat kinderen wettelijk geen recht hebben om over bepaalde dingen te beslissen, zoals het aannemen van nieuw personeel, neemt de topkring de verantwoordelijkheid voor de besluiten die kinderen nemen in de schoolkring. De topkring bestaat uit een

vertegenwoordiger van de oprichters, het bestuur van de stichting en een afgevaardigde van de schoolkring en komt maandelijks bij elkaar.

Aanvullende kringen voor de topkring zouden kunnen zijn: *de mediakring, de sponsorkring*

De mediakring onderhoudt contacten met plaatselijke, regionale en (inter)nationale media.

De sponsorkring zorgt er voor dat voor verschillende activiteiten, uitstapjes, schoolmateriaal en meubilair sponsoring komt.

Als binnen de kringen over bepaalde zaken, die wel beslist moeten worden, geen overeenstemming bereikt kan worden, komt na een redelijke termijn de beslissing bij de topkring te liggen. De andere kringen verliezen dan zeggenschap, hetgeen een reden kan zijn om er samen uit te willen komen.

Dubbele koppeling

Kringen zijn zoveel mogelijk dubbel gekoppeld. Dit betekent dat er in de schoolkring een afgevaardigde zit van het bestuur en dat in de topkring een afgevaardigde van de schoolkring zit.

Bijlage 3. Klachtenregeling

Per 1 augustus 1998 is het klachtrecht voor ouders wettelijk geregeld. Ongenoegen over de dagelijkse gang van zaken in de school wordt in eerste instantie geuit bij de rechtstreeks betrokkene. Klachten zullen, al dan niet door middel van een van de kringen, in onderling overleg tussen ouders (ouderkring), leerlingen (schoolkring), begeleiders (begeleiderskring) en bestuur (topkring) op een geëigende / juiste wijze worden afgehandeld. Indien dit echter niet mogelijk is, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de klachtenregeling:

Een formele klacht wordt schriftelijk (via het postadres of mail) ingediend bij het bestuur t.a.v. de voorzitter. De klager geeft daarbij duidelijk aan dat het om een klacht gaat en geeft een adequate omschrijving van de klacht, voorzien van alle relevante informatie.

De voorzitter beoordeelt of hij ten aanzien van alle betrokken partijen een onafhankelijke positie inneemt. Zo niet, dan draagt hij de behandeling over aan een bestuurslid, de coördinator of een extern vertrouwenspersoon. De voorzitter informeert de klager zo snel mogelijk na ontvangst van de klacht schriftelijk over de verdere procedure.

De voorzitter, of zijn plaatsvervanger in deze, zoekt een onafhankelijke en deskundige tweede behandelaar. Dit tweetal vormt zich een zo compleet mogelijk beeld van het onderwerp van de klacht door de alle betrokken partijen te horen. Zij laten zich, indien daar aanleiding toe is, bijstaan door een terzake deskundige. Na een zorgvuldige afweging van alle beschikbare informatie vormt het tweetal zich een oordeel en doet indien mogelijk en relevant een voorstel tot een oplossing.

De procedure wordt binnen een redelijke termijn afgehandeld (richtlijn 1 maand) en betrokken partijen worden schriftelijk op de hoogte gehouden van het verloop van de procedure.